

MAA-AMET 30

AASTARAAMAT
2020

www.maaamet.ee
geoportaal.maaamet.ee

Väljaandja: Maa-amet
Mustamäe tee 51
10621 Tallinn

Kujundus: Irmela Klooster

Sisukord

Saateks

4

2020. aasta tähtsündmused

5

Avalikud teenused 2020. aastal

7

Maa-amet 30

13

Rahvusvaheline koostöö

14

Meie inimesed

17

Saateks

Hea lugeja,

sinu eest on Maa-ameti 2020. aasta tegemisi kajastav ülevaade. Kogu aastat mõjutas eriolukorra väljakuulutamine Vabariigi Valitsuse poolt märtsi keskel, mis suunas meid kodukontoritesse paindlikku tööaega kasutama. Riigisisised töörühmad ja kohtumised lülitusid virtuaalrežiimile. Samas pärast eriolukorra lõppu võisime tõdeda, et saime kodukontoris töötades väga hästi hakkama, tööplaanist pidasime kinni ja ameti põhiülesanded olid täidetud. Seega, kui aasta lõpus tõi viiruspuhang kaasa uued liikumispiirangud ja vajaduse teha kaugtööd, oli ümberlülitumine sujuv.

Aasta tööülesannete puhul saame rahuoluga tõdeda, et tehtud sai palju. Hoo on sisse saanud kaldakinnisasjade korrastamine rannajoone ja see käib käsikäes rannajoone andmete uuendamisega. Väga suur töö on olnud masskannete teostamine. Kaardistustööd püsisid ajagraafikus, mõõdistustööd tegime ka kõige raskemal ajal ja kriitilisemates koroonapiirkondades, ikka turvaliselt ja piirangutega arvestades.

2020. aastal tähistas Maa-amet 30. aastapäeva. Sügisel toimus koostööpartneritele juubelikonverents ja avaldasime kogumiku „Meie maa, meie lugu. Lühike rännak läbi ajaloo“. 30 tegutsemisaasta jooksul on kõige olulisem olnud meie inimeste pühendumine, see on taganud Maa-ameti teenuste praeguse kvaliteedi. Kollegiaalsus, vastastikune usaldus, avatus ja koostöö aitavad meid edasi.

2020. aastal liitusime peresõbraliku tööandja programmiga ja pälvisime algmärgise. Programmi raames alustasime tegevuste ettevalmistamist, mis hõlmavad näiteks teenistujate kaasamist erinevatel tööga seotud teemadel kaasarääkimisse, tööandja kuvandi ja organisatsioonikultuuriga tegelemist, sisekommunikatsiooni parandamist ning tööaja paindlikumaks muutmist.

Erandlik oli 2020. aasta ka rahvusvahelise koostöö ja välissuhtluse osas. Positiivseks võib pidada seda, et kohanemine uute oludega oli kiire ja enamik kevadel ära jäänud või edasi lükatud kohtumisi ja üritusi toimus hiljem siiski virtuaalselt. Seetõttu sai nendel osaleda tunduvalt suurem arv inimesi ning seda võimalust ka rohkelt kasutati. Töö rahvusvahelistes ühingutes ja komisjonides sai koroonapandeemiast hoolimata jätkuda tavapärasel moel ning kulges edukalt.

Pärast 2020. aastat oleme kogemuse võrra rikkamad ja teame, et kuigi viirus pole veel taganenud, saame hakkama!

Lugupidamisega

Tambet Tiits,
Maa-ameti peadirektor

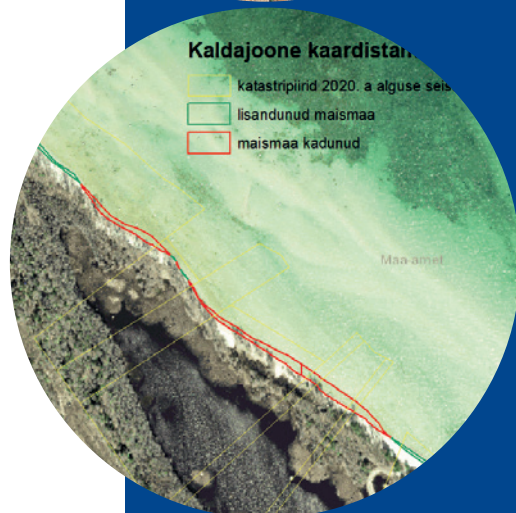
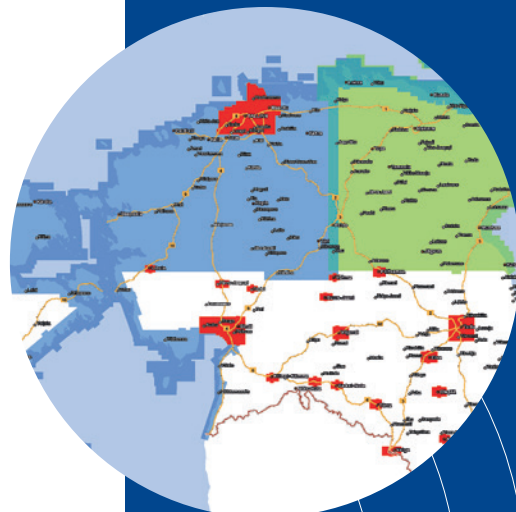
2020. aasta tähtsündmused

Maatüki mõistliku kasutamise ja majandamise eelduseks on see, et maal on omanik. 2020. aastal said kõik maaüksused kantud maakatastrisse ja see on oluliselt tõstnud maareformi tempot. Kuigi maaüksuste lõplik juriidiline vormistamine võtab veel omajagu aega, siis masskannete järgset aega võime pidada uue ajastu alguseks, mil toimub üleminek digitaalsetele maatoimingutele ja kaasaegsele maakorraldusele. Selle senisest laialdasem rakendamine annab võimaluse maareformi käigus kiirustades loodud maaüksuste piire majanduslikult otstarbekamaks muuta ja „ribasid“ naaberkinnistutega liita kohmaka menetluseta. Pärast 2018. aasta seadusemuudatust on nii riik kui ka eraisikud maakorralduse võimalusi aktiivselt kasutanud, et kinnisasju või nende osi otstarbekamalt kasutatavaks ja paremini majandatavaks muuta.

Meie roll on omanikku maaga seotud toimingutes aidata ja selles on meile toeks ajakohased alusandmed ning ka uued tehnilised võimalused nii kitsenduste rakendus kui ka riigimaade elektrooniline oksjonikeskkond. Riigile mittevajaliku maa müümine elektroonilises keskkonnas on kauaoodatud e-teenus, mis on kasutajasõbralikult mugav. Automaatpakkumise võimalust kasutades saab oksjonil osaleja fikseerida kõrgeima hinna, millega ta on valmis ostma. Kui keegi teeb samale maale veel pakkumisi, siis teeb süsteem väikeste sammude võrra osaleja eest pakkumisi seni, kui tema määratud kõrgeim summa on ületatud. Riigi reservmaa hoidjana tunneme vajadust olla teistele maaomanikele eeskujuks, seetõttu proovime teha kõik endast oleneva, et ohtlikud ja lagunened ehitised vaatepilti järjest vähem riivaks.

Maa-amet on alustanud projektiga, mille eesmärk on uute kitsenduste ehk piiratud asjaõiguste seadmisel luua kohe ka ühetaolised ja kvaliteetsed asjaõiguse ruumialandmed ning tagada ruumialade info avalikkusele kättesaadavus. Lõppeesmärk on kõigi kitsenduste ruumialandmete masinloetavale kujule viimine ehk kõigi olemasolevate ruumialandmete digiteerimine ning nende ühtsesse süsteemi viimine. Piiratud asjaõiguste ruumialandmete rakenduse arendamise tulemusena loome ühtse ja kasutajasõbraliku keskkonna, mis vähendab andmete loomiseks ja nende kasutamiseks kuluvat aega nii maa omanikel, tehnovõrgu valdajatel, kohalikel omavalitsustel kui ka riigil. Projektiga loome maakasutuse piirangute osas selguse ja toetame kinnisvara käivet.

2019. aastaks korrastasime katastris kõlvikute ja pindala andmed, kuid loodusobjektidel kulgevad piirid jäid korrastamata. Näiteks kaldakinnisasjadel ei vasta katastris olev maaüksuse piir tegelikule olukorrale looduses. Sellele probleemile lahenduse leidmine on nii õiguslikult kui ka tehniliselt keeruline ülesanne. 2020. aastal käis kooskõlastusringil *Kinnisasja ruumilist ulatust täpsustavat normistikku käsitlevate muudatuste väljatöötamiskavatsus*. Eesmärk on välja arendada süsteem, mis muudab loodusobjekti (nt kaldajoone) muutumisel automaatselt ka katastriüksuse piiri. See kõik eeldab Eesti topograafia andmekogu andmete ja katastri andmete ühildamist, sest käsitsi parandamine on liialt ressursimahukas ega taga registriandmete vastavust tegelikule olukorrale looduses.

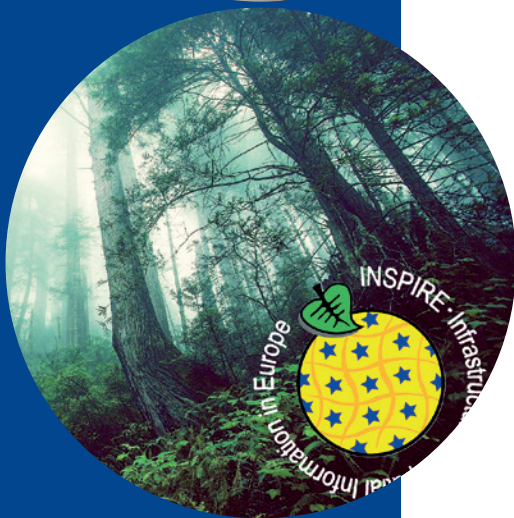
Valmis Geo3D strateegiline programm, mille alusel täieneb lähiaastatel Maa-ameti ruumiandmete ja -teenuste portfelli. Esimesed üle-eestilise katvusega detailseid kolmemõõtmelised (3D) mudeleid hoonete ja rajatiste, aga ka loodusobjektide kohta jõuavad kasutajateni 2021. aastal. 2020. aastal jätkasid geoportaal ja kaardiserver uuenemist ning uute teenuste pakkumist. Kui juba praegu kogume põhiaandmeid kolmemõõtmelistena, siis kujutamisel oleme seni saanud aluseks võtta kahemõõtmelise lahenduse, seega vaid objektide „jalajäljed“ maapinnal. Esimesi 3D tulemusi esitlesime Maa-ameti juubelikonverentsil ja see sai partneritelt positiivset vastukaja.

Lisaks korralistele kaardistamise ning metsanduslikele lendudele ja maardlate monitooringule tegime ka kaks erakorralist kaardistusprojekti – kogu Eesti kaldajoone tänapäevase asendi ja Lõuna-Eestis kooreüraski kahjustuste määramine. Läänemere, Peipsi järve ja Võrtsjärve kaldajoont uuendatakse iga kaheksa aasta järel, sest kaldajoon muutub nii looduslike protsesside kui ka inimtegevuse tulemusel. Erilennud on vajalikud, et pildistada kaldaala ajal kui veetase on keskmisest madalam ja taimkate hõre. 2020. aastal teostasime kõik erilennud ja kogusime vajalikud alusandmed. Kaldajoon uuendatakse Eesti topograafia andmekogus 2021. aasta lõpuks.

Selgitasime välja suurte üleujutusalaadega siseveekogude kõrgveepiiri ja mereäärse korduva üleujutusala ulatuse. Lõime vastavad ruumiandmeteenused, et kohalikud omavalitsused saaksid andmetega X-GIS 2 vahendusel tutvuda ning kandsime lõplikud andmed kitsenduste kaardile, kusjuures arvestasime nii sadamaalade kui ka supelrandade erisusi. Ruumiandmete loomine oli oluline samm, sest kaldajoon ja üleujutusala piir on veekaitseliste piirangute lähtejoon ning 2021. aastast rakendub veekaitsevööndile maamaksusoodustus.

Eesti ruumiandmed ja -teenused said ühtsel kujul kättesaadavaks kõikidele Euroopa Liidu tarbijatele. Eesti INSPIRE ruumiandmete teave ja teenused koos kirjeldustega on koondatud geoportaali. Aastatel 2019–2020 arendas Maa-amet välja kompetentsi andmete konverteerimiseks ja teenuste loomiseks ning koostöös Keskkonnaministeeriumi Infotehnoloogiakeskusega valmis taristu. Taristu võimaldab uute riigi ruumiandmete lisandumisel või INSPIRE direktiivi muutumisel andmeid paindlikult INSPIRE nõuete kohaselt kättesaadavaks teha. Maa-amet pakub teenust kõikidele ruumiandmete omanikele. 2020. aastal valmis riigiasutustele koostöös 18 andmekogu haldajaga 26 INSPIRE-temaatilist teenust. Peamine rõhk oli keskkonnaandmete kättesaadavuse parandamisel.

Avalikud teenused 2020. aastal

Maa-amet on

- **ruumiandmete kompetentsikeskus** – mille ülesanne on toota, hallata, hoida ajakohasena ja avalikkusele kättesaadavana ruumiandmed, mis on aluseks erinevate otsuste tegemisel;
- **maatoimingute kompetentsikeskus** – mille ülesanne on hoolitseda maakorralduse ja maatehingute kvaliteetse läbiviimise eest, hallata riigimaid ja korraldada maakasutust avaliku sektori huvides.

Maa-amet pakub viit avalikku teenust.

- 1 Topograafiliste andmete hõivamine
- 2 Geodeetiliste, geoloogiliste, aadressi- ja kohanimeandmete haldamine
- 3 Ruumiandmete analüüsimine ja avalikustamine
- 4 Maakatastri pidamine
- 5 Riigi maatoimingute korraldamine

1.

Topograafiliste andmete hõivamine hõlmab aeropildistamist, aerolaserskaneerimist ja saadud andmete tötlust ning Eesti topograafia andmekogu andmete tootmist ja haldamist.

Igal aastal lendab Maa-ameti lennuk üle enam kui poolest Eestimaast. Alates 2008. aastast on kogu Eesti territoorium üle pildistatud ja laserskaneeritud kolm korda. Aerofotod töödeldakse fotogramm-meetriselt digitaalsete stereotööjaamadega ortofotodeks ja kõrgusmodeliteks, mis on väärtuslik materjal seireks, ruumianalüüsiks ja kaartide tegemiseks. 2020. aasta lõpus oli kogu Eestit katvas kaldaerofotode andmebaasis tasuta kasutamiseks 4 miljonit fotot.

Eesti topograafia andmekogu andmetega on seotud mitmed riiklikud andmekogud: teeregister, keskkonnaregister, maaparandussüsteemide register, maakataster, kohanimeregister, aadressiandmete infosüsteem. Piloteeritud on Eesti topograafia andmekogu andmete kasutamist kultuurimälestiste registri kaartide koostamisel. 2020. aastal ajakohastas Maa-amet maakatastris ligi 55 000 maatulundusmaa loodusliku seisundi ehk kõlviku andmeid.

Eesti topograafia andmekogu andmete alusel hoitakse ajakohasena Eesti põhikaarti, mille alusel tehakse mitmeid olulisi ruumiotsuseid – koostatakse planeeringuid, otsustatakse piiranguvööndid jm, seetõttu peab põhikaart olema võimalikult ajakohane.

Eesti topograafia andmekogus ajakohastasime 2020. aastal 507 kaardilehel ehitised, täiskaardistasime 162 kaardilehte. Võrreldes 2018. aastaga on andmekogus alla 4 aasta vanuste andmete osatähtsus kasvanud kaks protsendipunkti.

2.

Geodeetiliste, geoloogiliste, aadressi- ja kohanimeandmete haldamine hõlmab geodeetiliste, geoloogiliste, aadressi- ja kohanimeandmete registreerimist ja kättesaadavaks tegemist.

Kvaliteetsete ja täpsete mõõdistusandmete vältimatu eeldus on heas korras geodeetilised andmed. Geodeetiliste punktide andmekogus on 33 897 geodeetilise märgi info. 2020. aastal uuendasime andmekogus 1720 geodeetilise märgi andmeid, sealhulgas ehitasime 132 uut märki.

2020. aasta alustasime Läti kolleegidega ettevalmistustööd Eesti-Läti piiril kahe riigi geodeetiliste süsteemide harmoniseerimiseks.

Aadressiandmed on avaandmed, mida teised andmekogud saavad vabalt kasutada. Aadressiandmete infosüsteemiga on ühinenud maakataster, rahvastikuregister, ehtisregister, kinnistusraamat, häirekeskus, kohanimerregister, mitmed pangad ja taristuettevõtted.

2020. aastal on aadressiandmete infosüsteemi menetlusrakenduses jõustatud menetlustes muudetud 37 693 objekti andmeid, sh jõustas Maa-amet 20 154 objekti andmete muudatust. Kohalike omavalitsuste alustatud muudatusi on jõustatud 11 736 menetluses (17 539 objektiga), sh haldaja kinnitusega 3459 menetlust. 2020. aastal innustas aadressiandmete süsteemi korrastama 2021. aasta lõpus algav rahva ja eluruumide loendus.

Alates 1. detsembrist 2020 on Maa-amet riikliku kohanimerregistri vastutav töötleja. Kohanimerregistris on 220 854 nimeobjekti 216 467 kohanime. Aastaga lisandus 5907 nimeobjekti 3788 kohanime.

Maa-amet hoiab Eesti maardlate nimistut. 2020. aastal tehti kandeotsus 110 maavara uuringu aruande kohta, anti arvamus ja tehti lubade kanded 1284 menetluses, kaevandamise aruandeid võeti vastu 3372, koostati 2019. aasta maavarade koondbilanss. Lisandus 125 uut ehitusgeoloogia uuringu aruannet. Lõpuni jõudis ehitusgeoloogiliste aruannete arhiivi digiteerimine ja andmete täiendamine.

2020. aastal toimus geoloogiliste andmete haldamises ja veebiteenustes mitu olulist infotehnoloogilist arendust:

- Kõigi geoloogilise sisuga kaardirakenduste (ehitusgeoloogia, 1:50 000 geoloogiline baaskaart, 1:400 000 geoloogilised kaardid, maardlad) andmed on X-GIS 2 vahendusel kooskasutatavad ning avaandmetena allalaetavad.
- Maa-amet läks üle masinloetavale geoloogiliste uuringupunktide ja laboriproovide andmete kogumisele, mis võimaldab geoloogiliste 3D-mudelite moodustamist spetsialistide töölauatarkvaras ja veebiteenustes.

3.

Ruumiandmete analüüsimine ja avalikustamine hõlmab ruumiandmete ja -teenuste kättesaadavaks tegemist, nendega seotud toodete arendamist ning ruumiandmete analüüsimist.

Ruumiandmeid ja -analüüse kasutavad mitmed riigiasutused:

- Maa-amet teeb aerokontrolli maavarade kaevandamisele ja esitab andmed Keskkonnaametile ning Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile. 2020. aastal seirasime 150 karjääri.
- Ortofotosid kasutab Keskkonnaamet analüüsimaks, kas metsa on raiutud lubatud mahus. 2020. aastal oli erihuvi kooreüraski kahjustuste kindlaksmääramine ja Natura alade seire.
- Põllumajanduse ja Registre Informatsiooni Amet (PRIA) seirab ortofotode alusel põldude harimist.

Kõik Maa-ameti ruumiandmed on tasuta vaadatavad ja päritavad avalike kaardirakenduste ja teenuste kaudu. Maa-ameti kaardiserverit kasutab kuus 100 000 unikaalset kasutajat, kes käivad keskmiselt 400 000 korda kuus kaardiserveris ja teevad 200 miljonit päringut. Pakume 400 000 faili avaandmeid, millel on kuus keskmiselt 700 kasutajat, neist iga kümnes välisriigist.

Maa-ameti juurde loodud Eesti riiklikus satelliidiandmekeskuses EstHUB-is on kasutajatel võimalik otsida, alla laadida ja töödelda Euroopa Liidu kaugseireprogrammi Copernicus andmeid. Tänu lepingule Euroopa Kosmoseagentuuriga on EstHUB-is Eesti ja selle lähialade kohta Sentinel 1, 2 ja 3 ning Landsat 8 satelliitandmed alates 2015. aastast, kokku on pidevalt lisanduvaid andmeid ligi 450 TB. Andmete otsingu ja allalaadimise portaal on kõigile piiranguteta avatud. Suurte andmehulkade masstöötlmiseks on ESTHubis arvutusklaster.

Maa-ametil kui INSPIRE direktiivi kontaktpunktil valmis 2020. aastal kaheaastase töö tulemusel majasisene projekt, mille käigus said koostöös teabevaldajatega INSPIRE III lisateenused loodud andmetele, mille kohta riigiasutused andmekogusid peavad. Kokku koostasime direktiivi nõuete kohased teenused 26 erineva andmestiku kohta, peamine rõhk oli keskkonnavaldkonna teenustel.

2020. aasta lõpuks loobusime vananenud *Flash* tehnoloogiast ja kõik kaardirakendused on kättesaadavad mobiilisõbralikes lahendustes. Kokku on võimalik ligi 40 kaardirakenduses kombineerida sadu erinevaid andmekihte ja teha iga kasutaja huvidele või vajadustele vastav kaardikomplekt.

Selgitasime välja suurte üleujutusalaadega siseveekogude kõrgveepiir ning mereäärse korduva üleujutusala ulatus, valmisid vastavad ruumiandmete teenused, mille kaudu kohalikud omavalitsused saavad andmetega tutvuda X-GIS 2 vahendusel ning kandsime lõplikud andmed kitsenduste kaardile, kusjuures arvestasime nii sadamaalade kui ka supelrandade erisusi.

4.

Maakatastri pidamine hõlmab kõiki toiminguid, mis on seotud kinnisasja piiri ja ruumilise ulatuse, maa väärtuse, maa looduslikku seisundit ja maa kasutamist kajastava informatsiooni registreerimisega katastris ning katastriandmete kvaliteedi, säilimise ja avalikkusele kättesaadavuse tagamisega.

2020. aastal Maa-amet

- tegi 23 235 menetlust, kus osales 375 298 katastriüksust;
- registreeris maakorraldustoimingutega (jagamine, liitmine, piiride muutmine, uus mõõdistus) 9054 katastriüksust;
- registreeris osalise mõõdistusega 499 katastriüksust;
- registreeris 0-mahuga mõõdistuse abil 76 katastriüksust.

2020. aastal oli erakorraliselt seatud ülesandeks kanda kogu Eesti masskannetega katastrisse ja see ülesanne on täidetud.

- Masskannetega moodustasime 26 978 katastriüksust.
- Maareform on lõpuni viidud 2964 katastriüksusel.
- Piirid on kontrollitud 10 742 katastriüksusel.
- Uusi maakorraldustööde tegevuslitsentse väljastasime 80.

2020. aastal alustasime koostöös Maanteeametiga (nüüdne Transpordiamet) riigimaantee ja nende äärsete katastriüksuste korrastamist. Samuti alustasime kaldakinnisasjade piiride korrastamist, millega viime katastriüksuse piirid vastavusse looduses toimunud rannajoone muutustega.

5.

Riigi maatoimingute korraldamine hõlmab maareformi läbiviimist, riigile maa omandamist ja riigi maakorralduse läbiviimist ning riigimaa haldamist, seal hulgas kasutusse andmist ja võõrandamist, maade arvestuse pidamist ning planeeringutele ja ehitusprojektidele seisukohtade andmist.

2020. aasta oli menetluste maht järgmine:

- maa erastamine – 691 lepingut, sh 363 riba erastamist;
- riigimaale hoonestusõiguse seadmine – 32 lepingut ja 22 sundhoonestusõigust;
- riigimaa kasutusvaldusesse andmine – 31 lepingut;
- vormistasime 310 kasutusvaldusega koormatud maa võõrandamise otsust ja 233 maa müügilepingut;
- riigimaade hooldamiseks sõlmisime 75 hankeleningut;
- kaevandamisloa alusel esitatud taotluse põhjal sõlmisime 36 lepingut;
- otsustuskorras võõrandamise lepinguid sõlmisime 35;
- tehnorajatiste rajamiseks ja omamiseks sõlmisime 354 kasutusõiguse andmise lepingut;
- juurdepääsu tagamiseks kasutusõiguse andmiseks sõlmisime 60 lepingut (reaalservituut).

2020. aastal viisime enampakkumised uude elektroonilisse oksjonikeskkonda. 2020. aastal müüs Maa-amet 600 kinnisasja ja sõlmis 730 uut põllumaarendilepingut. Teenisime riigile 12,2 miljonit eurot müügitulu ja 3,6 miljonit eurot renditulu.

Pilootprojekti tulemusena selgus, et korrastada on vaja ligi 1800 riigimaa. Seniste eelarveliste vahenditega (ligi 100 000 eurot aastas) kuluks selleks pool sajandit, kuna juba lammutustööde hinnanguline maksumus on 5 miljonit eurot.

Koostöös Rahandusministeeriumiga ja Keskkonnaministeeriumiga valmistasime ette Vabariigi Valitsuse otsuse ettepaneku maade korralise hindamise läbiviimiseks ning alustasime maa korralise hindamise meetodika väljatöötamist, samuti panustasime seaduse eelnõu ettevalmistamisse.

Maa-amet 30

2020. aastal möödus 30. aastat Maa-ameti loomisest. Et seda märkida, toimus oktoobri lõpus koostööpartneritele juubelikonverents. Samuti tähistasime aastapäeva kogumiku „Meie maa, meie lugu. Lühike rännak läbi ajaloo“ koostamise ja avaldamisega.

Konverents „Geograafia teeb meist naabrid, ühised vajadused teevad meist partnerid“

Maa-ameti juubelikonverentsile pealkirja otsides leidsime, et president John F. Kennedy mõttearendus „*Geography has made us neighbors. History has made us friends. Economics has made us partners, and necessity has made us allies*“ võtab hästi kokku nii Eesti ajaloo kui ka maamõõtmise ajaloo Eesti territooriumil.

Aastapäevale kohaselt meenutasime konverentsil Maa-ameti tegevuse algust, rääkisime 30 aasta jooksul saavutatust ja vaatasime tulevikku. Rääkisime tehtud tööst, koostöövõimalustest ja ootustest. Samuti arutasime valdkonna tulevikusuundade üle.

Maa-ameti peadirektor tänas nii Maa-ameti töotajaid kui ka partnereid, tõdedes, et 30 aasta jooksul on koostöö olnud viljakas ja oleme üheskoos palju saavutanud. Tugev alusmüür järgmiseks 30 aastaks on loodud.

Kogumik „Meie maa, meie lugu. Lühike rännak läbi ajaloo“

Kogumik koondab maamõõtmise ajaloo Eesti territooriumil alates 13. sajandist 20. sajandi 1990ndate aastate alguseni välja. Eesti ajalugu ei alga 13. sajandist. See sajand sai kogumiku kronoloogia alguspunktiks seetõttu, et praeguse Eesti ala ja siinsete elanike kohta hakkas mahukamaid kirjalikke allikaid ilmuma 12.–13. sajandi vahetuse paiku. Kogumiku ajatelg läbib maaga seotud sündmusi ja tegevusi Eestis, tehes lühipeatusi valitud hetkedes, mis on olnud olulised maamõõtmise, kaardistamise, maakorralduse, kinnisvara ja katastri arengus. Kronoloogias on näidatud ka ajalooline, sotsiaalne ja poliitiline kontekst, milles üks või teine tegevus või sündmus aset leidis.

MAA-AMET 30

MEIE MAA, MEIE LUGU.
LÜHIKE RÄNNAK LÄBI AJALOO

Rahvusvaheline koostöö

Maa-ameti rahvusvahelise koostöö ja välissuhtluse eesmärk on tugevdada sidemeid teiste riikidega geomaatika ja maade administreerimise valdkonnas, et:

- lihtsustada Euroopa ruumiandmete infrastruktuuri loomist;
- panustada üleeuroopalistesse kaarditoodetesse ja teenustesse;
- osaleda aktiivselt nende valdkondade spetsialistide võimekuse tõstmises ning teadmiste ja parimate praktikate vahetamises.

Aastate jooksul on Maa-ametist kujunenud usaldusväärne partner, kelle kogemustega meeleldi tutvuma tullakse. Kui varasematel aastatel oleme võõrustanud delegatsioone ka üsna eksootilistest riikidest nagu Bahama, Taiwan, Aruba, Botswana jt, siis 2020. aastal puhkenud koroonaviiruse pandeemia mõju välissuhtlemisele oli küllaltki märkimisväärne. Covid-19 tõttu jäid ära kõik kavandatud regulaarsed kohtumised lähimate koostööpartneritega – Soome Maamõõduametiga, Leedu Registrite Keskusega, Läti Geoinformatsiooni Agentuuriga. Edasi lükati või tühistati ka paljud rahvusvahelised konverentsid, seminarid ja töökoosolekud, kus meie spetsialistid tavaliselt osalevad. Aasta alguses jõudis toimuda 7 välislähetust. Positiivseks võib aga pidada seda, et kohanemine uute oludega oli kiire ja enamus üritusi toimus hiljem siiski virtuaalselt. Seetõttu sai nendel osaleda tunduvalt suurem arv inimesi ning seda võimalust kasutati rohkelt. Rahvusvahelistel veebikonverentsidel või -seminaridel saime ise jagada oma kogemusi näiteks vabatahtliku geoinfo kogumisest, Covid-19 mõjust meie kinnisvaraturule, aadressiandmete kasutamisest rahvaloenduseks valmistumisel ning INSPIRE lisas II ja III loetletud valdkondade rakendamisel. Töö rahvusvahelistes ühingutes ja komisjonides sai koroonapandeemiast hoolimata jätkuda tavapärasel moel ning kulges edukalt.

Latvijas Ģeotelpiskās
informācijas aģentūra

Maa-ameti tegevus 2020. aastal rahvusvahelistes ühingutes, komiteedes ja komisjonides

Maa-amet on Euroopa kaardistus-, kinnistus- ja katastriametite assotsiatsiooni **EuroGeographics** liige alates 2001. aastast. Assotsiatsiooni eesmärk on edendada Euroopa ruumiandmete taristu loomist, esindada liikmeid ühtse häälena Euroopa Liidu institutsioonides ja rahvusvahelisel areenil, lihtsustada juurdepääsu liikmete andmetele, teenustele ja teadmistele. Maa-amet panustab kõikidesse EuroGeographicsi olulisematesse toodetesse ja teenustesse: EuroBoundaryMap, EuroRegionalMap, EuroGlobalMap, EuroDEM. 2020. aastal edastasime andmed EuroBoundaryMapi ja EuroRegionalMapi kaasajastamiseks. Samuti andsime EuroGeographicsile loa kasutada meie EuroRegionalMap ja EuroDEM andmeid avaandmetena Open Maps for Europe projektis, mille eesmärk on luua kasutajaliides lihtsustamaks juurdepääsu riikide ja euroopaülestele kaardiandmetele.

Maa-amet on **Euroopa Ruumiandmete Rakendusuuringute Ühingu EuroSDR** (*European Spatial Data Research*) liige. EuroSDR on Euroopa riiklike kartograafia- ja katastriteenistuste ning ülikoolide ja uurimisasutuste ühendus, mis korraldab ruumiandmete ja kaardistamisega seonduvaid rakendusuuringuid. On ju Maa-ameti tegevus suunatud ruumiandmete kogu elukaare kooskõla saavutamisele – läbi andmete kogumise optimeerimise, töötlemise ja selleks sobivate meetodite arendamise ning praktiliste väljundite väljatöötamise ühiskonnale vajalikes rakendustes. Seda täiendab ruumiandmete tõlgendamine, teatavate kriteeriumite järgi süstematiseerimine, analüüsimine ning visualiseerimine erinevates geoinformaatilistes väljundites. Rajataguste kolleegidega nendes küsimustes kogemuste vahetus on praktilise väärtusega, võimaldades meie töö efektiivsemat ja tulevikku vaatavat korraldamist.

Maa-amet on **EL Katastrite Alalise Komitee** (*Permanent Committee on Cadastre in the European Union – PCC*) liige. PCC eesmärk on olla katastrispetsialistide võrgustikuks ning lihtsustada omavahelise informatsiooni, kogemuste ja parimate praktikate vahetust. PCC konverents ja plenaaristung toimub kaks korda aastas. 2020. aastal toimusid mõlemad üritused veebiseminaridena. Konverentsi eel viib eesistuja tavaliselt läbi küsitluse, milles osaleme. 2020. aasta teemad olid avaandmed ja säästva arengu eesmärgid.

Maa-amet osaleb **Rahvusvahelise Geodeesia Assotsiatsiooni (IAG) referentsraamistike Euroopa töögrupi (EUREF)** töös. Töögrupi peamine ülesanne on Euroopa geodeetilise referentsüsteemi määratlus, realisatsioon ja haldus. Maa-ameti esindaja valiti EUREFi juhatusse 2019. aasta sümpoosionil, mille korraldasime Tallinnas.

Põhjamaade Geodeesia Komisjoni (NKG – Nordiska kommissionen för geodesi) töögruppide töös oleme osalenud alates 2002. aastast, 2018. aasta NGK peaassambleel võeti Balti riigid vaatlejaliikmeteks. Koostöö tulemusena on arvatud uus geoidi mudel, üleminekuparameetrid, GNSS (*Global Navigation Satellite System*) püsijaamade arvutuskeskus teostab meie andmete kvaliteedikontrolli. NKG töönalal Islandil oli üks vähestest üritustest, mis 2020. aasta märtsi alguses toimus veel tavapärasel moel. Lisaks seminarile osalesid meie spetsialistid geodeetiliste referentsraamistike, geodünaamika ja Maa monitooringu, positsioneerimissüsteemide ja modernsete kõrgussüsteemide ja geoidi töögruppide koosolekul.

Ühinenud Rahvaste
Hariduse, Teaduse ja
Kultuuri Organisatsioon

Struve geodeetiline kaar
on maailmapärandi nimekirjas
2005. aastast

Maa-amet esindab Eestis **Struve meridiaanikaare koordineerimiskomitees**. Struve meridiaanikaare punktid asuvad 10 riigi territooriumil ja kaar kanti UNESCO kultuuripärandi nimekirja 2005. aastal. 2020. aastal toimus Struve koordineeriva komitee kokkusaamine, sedakorda küll virtuaalselt.

Ruumiandmete seadusega on Maa-amet määratud **Euroopa Komisjoni INSPIRE** direktiivi kontaktpunktiks Eestis. Euroopa Ühenduse ruumiandmete infrastruktuuri (INSPIRE) eesmärk on parandada ruumiandmete kättesaadavust ja koostalitlusvõimet kõikides liikmesriikides. Maa-ameti ülesanne on tagada andmete ühtlustamine, metaandmete ning ruumiandmete avalikustamine ja kättesaadavus Eesti geoportaali kaudu. Samuti koordineerib Maa-amet suhtlemist teiste teabehaldajatega ning osaleb INSPIRE tööühma MIG (*Migration and Implementation Group*) tegevuses. 2020. aasta oli INSPIRE elluviimisel oluline samm üleminek vabavaralistele tarkvaradele (*GeoServer ja GeoNetwork*) ja asutusesisese INSPIRE teenuste tootmise võimekuse väljaarendamine.

Kevadel osalesime Euroopa Komisjoni korraldatud mõju-uuringus, mille eesmärk oli välja selgitada kõrgväärtuslikud andmestikud, mis kehtestatakse uue avaandmete direktiivi rakendusaktiga ning mis peavad olema kättesaadavad avaandmetena. Maa-ametit küsitleti seoses kahe valdkonnaga: ruumiandmed ning maaseire ja keskkonnaandmed.

Rahvusvahelised projektid

Maa-amet osaleb Euroopa Liidu rahastatavas rahvusvahelises projektis *"A Geospatially Enabled Ecosystem for Europe"*, mis algas 2020. aasta oktoobris ning kestab kolm aastat. Projekti eesmärk on luua tööriistad ja rakendusliidesed, mis ühendavad riikide ruumiandmed ja aitavad luua uusi lahendusi nende paremaks tõlgendamiseks. Loodavate lahenduste ja uute standardite kasutuselevõtu tulemusena muutub ruumiandmete kombineerimine teiste andmeallikatega lihtsamaks, mis omakorda muudab andmestiku informatiivsemaks ning paremini visualiseeritavaks. Projekti juhib Soome Maamõõduamet, kaasatud on partnerid ka Hollandi, Hispaania, Norra ja Belgia avalikust ja erasektorist. Maa-ameti roll on varustada arendajaid Eesti sisendandmetega, osaleda testimisel ja võtta valminud rakendusliidesed kasutusele ka Maa-ameti X-GIS 2 kaardirakenduste keskkonnas.

Meie inimesed

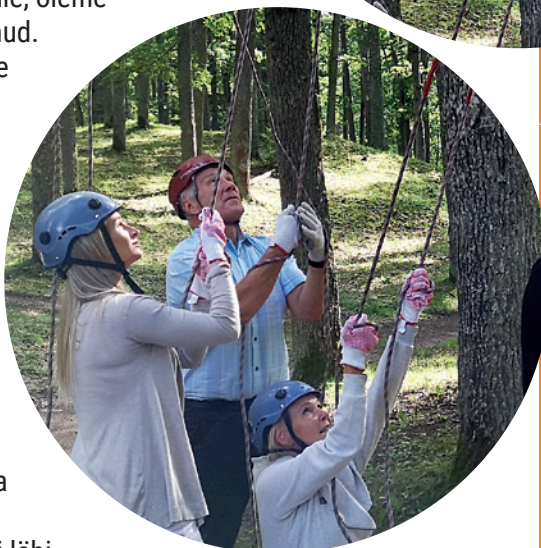
2020. aasta alguses lõppes Maa-ameti peadirektori konkurss ja teiseks ametiajaks kinnitati peadirektoriks Tambet Tiits.

Aasta lõpus oli Maa-ametis 286 teenistujat, teenistujate arv on viimased aastad olnud langustrendis, see on meie teadlik suund ning saavutatud tööde ümberkorraldamiste ja tegevuste prioritseerimiste kaasabil. Mehi on 27%, naisi 73%.

Vähemalt 15-aastase staažiga teenistujate osatähtsus on iga aasta kasvanud, 2020. aastal oli näitaja 42%. Asutusest lahkumiste statistikat vaadates selgub, et vabatahtlik voolavus (s.o omal soovil töölt lahkujad) vähenes ning selle peamine põhjus oli nii koroonakriis kui ka asutuse palgapositsiooni paranemine teiste ametite ja inspeksioonidega võrreldes.

Uusi teenistujaid liitus Maa-ametiga 2020. aastal 23, neist 14 Tartusse, 8 Tallinnasse ja 1 Pärnusse. Konkurss toimus eelneva aastaga võrreldes sarnases mahus ning vaatamata suhteliselt väikesele kandidaatide arvule, oleme üldjuhul endale sobivad inimesed leidnud. Keeruliseks on osutunud leida nõuetele vastavaid kandidaate peamiselt geomaatika valdkonnas, kuhu on mitmel korral personaliotsingud luhtunud.

Meie eesmärk on olla maaküsimuste ja ruumiandmete alal kompetentsikeskus, mistõttu peame oluliseks järjepidevalt panustada oma inimeste oskuste ja teadmiste arendamisse. 2020. aastal kokkusaamistele kehtinud piirangutega tõttu koolituste maht veidi vähenes, kuid võimaluste piires viisime koolitusi läbi veebipõhiselt. Kokkuvõttes sai suurem osa aasta algul planeeritud koolitusplaanist ellu viidud, seejuures pöörasime sihiteadlikult tähelepanu sisekoolituste osatähtsusele, et asutuses olevat spetsiifilist pädevust tugevdada.

2020. aasta uued suunad:

- Pälvisime peresõbraliku tööandja programmis algmärgise ning alustasime tegevuste ettevalmistamist, mis hõlmavad näiteks teenistujate kaasamist tööga seotud teemadel kaasarääkimisse, tööandja kuvandi ja organisatsioonikultuuriga tegelemist, sisekommunikatsiooni parandamist ning tööaja paindlikumaks muutmist.
- Alustasime töölt lahkujatega lahkumisvestluste pidamist, et paremini mõista lahkumisotsuseni jõudmist ja vajadusel parandada töökorraldust.
- Võtsime kasutusele värbamisplatvormi Talendipank, et lihtsustada värbamistegevust ja hallata kandidaatide infot ühes keskkonnas.
- Viisime arengu- ja hindamisvestluste tehnilise poole üle PlanProsse, mis võimaldab lihtsamini ja kiiremini saada ülevaadet eelmise perioodi tegevustest, analüüsida tulemusi, teha kokkuvõtteid koolitusvajadustest jne.
- Sügisel alustasime lühikoolitustega. Põhimõte on see, et igas kuus toimub aktuaalsel teemal koolitus, millest saavad osa võtta kõik soovijad.
- Võtsime kasutusele Riigitöötaja iseteenindusportaalis isikuandmete mooduli, kus teenistujad saavad uuendada oma töö- ja isiklikke kontaktandmeid, hariduse infot, pangaandmeid ja muud. Samuti toimub sealtkaudu kõrvaltegevusest teavitamine.
- Esmakordselt viisime läbi Maa-ameti sisese töövarjutamise projekti, mis sai osavõtjatelt positiivset tagasisidet ning millega plaanime jätkata.

Statistilisi andmeid, 2018–2020

	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020
Teenistujate arv KOKKU (sh ajutiselt eemal viibijad)	298	291	286
Tööl olevate teenistujate arv (aktiivses töösuhtes)	278	273	273
Ametnike arv	171	160	159
Töötajate arv	127	131	127
Keskmine vanus	45,2	46,0	46,1
Keskmine staaž asutuses	12a 2k	12a 8k	12a 11k
Vähemalt 15-aastase staažiga töötajate osatähtsus, %	35,6	39,2	41,6
Voolavus (vabatahtlik) aastas, %	5,5	7,2	5,3
Koguvoolavus (sh vabatahtlik, tööandja algatusel, tähtajalise lepingu lõppemine) aastas, %	7,3	10,6	8,8
Avalike konkursside arv aastas	27	20	21
Keskmine kandideerinute arv avalikel konkurssidel	13	7,8	8,5
Luhtunud konkursse aastas	6	7	6
Tööle tulijate arv aastas	66 ¹	21	23
Keskmine koolitustundide maht inimese kohta aastas (koolituse maht kokku akadeemilist tundi / aasta keskmine tööl olnud inimeste arv)	39	44	38
Keskmine sisekoolituse tundide maht inimese kohta aastas (sisekoolituse maht kokku akadeemilist tundi / aasta keskmine tööl olnud inimeste arv)	14	31	23
Keskmine koolituskulu inimese kohta aastas, eurot (koolituskulud kokku / aasta keskmine tööl olnud inimeste arv)	201	199	180
Tervise- ja spordikulude hüvitist taotlenud inimeste arv	124	148	128
Tervise- ja spordikuludeks makstud keskmine hüvitise summa, eurot ²	131	151	142

¹ sh maavalitsustest ja kaardikeskusest Maa-ametisse asunud 32 teenistujat.

² 2018. aastal oli maksimaalne hüvitise summa 200 eurot, 2019. aastast 220 eurot.

www.maaamet.ee
geoportaal.maaamet.ee

